

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji

RZĄDOWY PROGRAM OGRANICZANIA PRZESTĘPCZOŚCI
I ASPOŁECZNYCH ZACHOWAŃ

„RAZEM BEZPIECZNIEJ”

GOVERNMENT PROGRAMME FOR LIMITING CRIME
AND ASOCIAL BEHAVIOUR

„TOGETHER SAFER”

WARSZAWA 2010

MINISTERSTWO SPRAW WEWNĘTRZNYCH I ADMINISTRACJI

RZĄDOWY PROGRAM OGRANICZANIA PRZESTĘPCZOŚCI
I ASPOŁECZNYCH ZACHOWAŃ

„RAZEM BEZPIECZNIEJ”

GOVERNMENT PROGRAMME FOR LIMITING CRIME
AND ASOCIAL BEHAVIOUR

„TOGETHER SAFER”

WARSZAWA 2010

Redakcja

Departament Analiz i Nadzoru MSWiA

Skład i druk

Wydział Wydawnictw i Poligrafii
Centrum Szkolenia Policji w Legionowie

© Copyright by Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji
Warszawa 2009

ISBN 978-83-89999-40-5

Wydawnictwo Centrum Szkolenia Policji w Legionowie
Zam. nr 22/2010; nakład 1400 egz.

SPIS TREŚCI/CONTENTS

Rządowy program ograniczania przestępczości i aspołecznych zachowań „Razem bezpieczniej”	5
1. Ogólne założenia programu „Razem bezpieczniej”	5
2. Cele programu	6
2.1. Wzrost realnego bezpieczeństwa w Polsce	6
2.2. Wzrost poczucia bezpieczeństwa wśród mieszkańców Polski ..	6
2.3. Zapobieganie przestępczości i aspołecznym zachowaniom poprzez zaktywizowanie i zdynamizowanie działań administracji rządowej na rzecz współpracy z administracją samorządową, organizacjami pozarządowymi i społecznością lokalną	6
2.4. Poprawienie wizerunku Policji i wzrost zaufania społecznego do tej i innych służb działających na rzecz poprawy bezpieczeństwa i porządku publicznego	6
3. Podmioty zaangażowane w realizację programu	6
4. Zasadnicze podstawy i obszary działania	8
4.1. Bezpieczeństwo w miejscach publicznych i w miejscu zamieszkania	9
4.1.A. Przemoc w rodzinie	14
4.2. Bezpieczeństwo w szkole	15
4.3. Bezpieczeństwo w środkach komunikacji publicznej	18
4.4. Bezpieczeństwo w ruchu drogowym	20
4.5. Bezpieczeństwo w działalności gospodarczej	22
4.6. Ochrona dziedzictwa narodowego	23
5. Bank Dobrych Praktyk	24
6. Działania na rzecz propagowania programu	25
7. Monitorowanie i ocena realizacji programu	27
7.1. Czynniki dostarczające ocen	27
7.2. Podmioty odpowiedzialne za ocenę efektów	27
7.3. Okresowość oceny	27
8. Finansowanie programu	28

Government programme for limiting crime and asocial behaviour „Together Safer”	32
1. General outline of the “Together Safer” programme	32
2. Programme objectives	33
2.1. Improvement of real safety in Poland	33
2.2. Improvement of the feeling of security among the inhabitants of Poland	33
2.3. Prevention of crime and asocial behaviour through more proactive and dynamic cooperation of the state administration with self-governments, NGOs and local communities	33
2.4. Improvement of the Police image Police and social confidence in Police and other services acting on behalf of public order and safety	33
3. Entities engaged in the implementation of the programme	33
4. Main issues and fields of activity	35
4.1. Safety in public places and in the place of residence	36
4.1.A. Violence in the family	41
4.2. Safety at school	42
4.3. Safety in the public transport facilities	44
4.4. Road traffic safety	46
4.5. Safety in business	48
4.6. Protection of national heritage	49
5. Bank of Good Practice	50
6. Actions for promotion of the programme	51
7. Monitoring and evaluation of the programme implementation	53
7.1. Factors of evaluation	53
7.2. Entities responsible for evaluation of the effects	53
7.3. Periodicity of evaluation	53
8. Financing of the programme	54

RZĄDOWY PROGRAM OGRANICZANIA PRZESTĘPCZOŚCI I ASPOŁECZNYCH ZACHOWAŃ „RAZEM BEZPIECZNIEJ”

1. OGÓLNE ZAŁOŻENIA PROGRAMU „RAZEM BEZPIECZNIEJ”

Poczucie bezpieczeństwa – lub jego brak – przesądza o jakości życia i rozwoju społeczeństwa. Dlatego ochrona bezpieczeństwa i porządku publicznego należą do zasadniczych zadań państwa.

Żadne okoliczności nie mogą zdejmować z instytucji państwowych odpowiedzialności za wykonywanie zadań. Policja i inne formacje ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego nie powinny być zastępowane przez obywateli czy organizacje społeczne. Jeżeli Policja i inne formacje zyskają na zaufaniu obywateli, jeśli zacniemy działać razem – możemy zbudować społeczeństwo bardziej stabilne. Wymaga to od Policji zwiększenia skuteczności. Konieczne jest też zapewnienie mechanizmów stałej współpracy Policji, administracji rządowej i samorządowej, organizacji społecznych, ludzi aktywnych, aby poprawić bezpieczeństwo. Nie stanie się to z dnia na dzień. Jeżeli jednak zacniemy naprawdę pracować razem, możemy osiągnąć cel, jakim jest bezpieczniejsze życie w naszym kraju.

Program „Razem bezpieczniej” ma ograniczyć skalę zjawisk i zachowań, które budzą powszechny sprzeciw i poczucie zagrożenia. Jest on zgodny z przyjętym przez Radę Ministrów dokumentem „Strategia Rozwoju Kraju 2007-2015”. Jednym z jego priorytetów jest „Budowa zintegrowanej wspólnoty społecznej i jej bezpieczeństwa”, w której realizację w pełni wpisuje się program „Razem bezpieczniej”. W dokumencie tym wskazuje się, że „przy współpracy z lokalnymi społecznościami należy dążyć do tworzenia efektywnych lokalnych systemów bezpieczeństwa oraz wspierać działania na rzecz poprawy bezpieczeństwa lokalnego, w szczególności mając na celu ograniczenie najbardziej dokuczliwej dla obywateli przestępczości popolitej”.

Program, realizowany przy właściwej diagnozie zagrożeń i oczekiwań społecznych, obejmować może wiele obszarów i być otwarty na wszelkie inicjatywy instytucjonalne i obywatelskie. Tak zbudowane bezpieczeństwo będzie traktowane przez społeczeństwo jako dobro wspólne.

2. CELE PROGRAMU

- 2.1. Wzrost realnego bezpieczeństwa w Polsce.**
- 2.2. Wzrost poczucia bezpieczeństwa wśród mieszkańców Polski.**
- 2.3. Zapobieganie przestępczości i aspołecznym zachowaniom poprzez zaktywizowanie i zdynamizowanie działań administracji rządowej na rzecz współpracy z administracją samorządową, organizacjami pozarządowymi i społecznością lokalną.**
- 2.4. Poprawienie wizerunku Policji i wzrost zaufania społecznego do tej i innych służb działających na rzecz poprawy bezpieczeństwa i porządku publicznego.**

3. PODMIOTY ZAANGAŻOWANE W REALIZACJĘ PROGRAMU

Głównym koordynatorem działań realizowanych w ramach programu jest **Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji**, który przy wsparciu Komendanta Głównego Policji, powoła zespół koordynacyjny. W jego skład wejdą przedstawiciele Ministerstwa Sprawiedliwości, Ministerstwa Edukacji Narodowej, Ministerstwa Obrony Narodowej, Ministerstwa Zdrowia, Ministerstwa Finansów, Ministerstwa Sportu, Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej, Ministerstwa Gospodarki, Ministerstwa Środowiska, Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Ministerstwa Transportu, Ministerstwa Budownictwa oraz formacji podległych MSWiA. W każdym z tych resortów właściwy minister wyznaczy koordynatora, upoważnionego do współpracy z MSWiA.

Na poziomie województwa zadania wynikające z programu koordynuje wojewoda przy pomocy zespołu, w skład którego wejdą przedstawiciele przede wszystkim administracji samorządowej, Policji, Państwowej Straży Pożarnej czy Straży Granicznej. Zespół ten będzie inicjował i koordynował działania programu na swoim terenie, zbierał informacje o jego realizacji, a następnie przedkładał Ministrowi Spraw Wewnętrznych i Administracji sprawozdania i wnioski.

Powiaty i gminy powinny włączać się w realizację programu na zasadzie dobrowolności. Działania informacyjne i promocyjne będą zmierzały m.in. do wytworzenia wśród jednostek samorządu terytorialnego swego rodzaju „mody” na „Razem bezpieczniej”. Program ten powinien stanowić skuteczne narzędzie wspierające realizację ustawowych działań organów administracji rządowej i samorządu terytorialnego na rzecz bezpieczeństwa i porządku publicznego.

W powiecie wiodącą rolę w realizacji programu powinien mieć **starosta** jako przewodniczący komisji bezpieczeństwa i porządku. Komisja, w skład której wchodzi m.in. [art. 38a ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142 poz. 1592)] przedstawiciele Policji, Państwowej Straży Pożarnej i prokuratury, powinna wspierać starostę przy realizacji programu.

W gminach zadania „Razem bezpieczniej” będzie inicjował i realizował wójt (burmistrz, prezydent miasta). Może go wspierać komisja rady gminy (miasta) oraz osoby i instytucje działające na rzecz bezpieczeństwa.

Zadania programu mogą realizować grupy robocze złożone z przedstawicieli podmiotów odpowiedzialnych za bezpieczeństwo oraz specjalistów zaproszonych do współpracy. Prace grup roboczych, w zależności od szczebla realizacji zadań, powinny być zsynchronizowane z pracami wymienionych zespołów i komisji.

Partnerami administracji rządowej w realizacji programu powinny być organizacje społeczne, kościoły, związki wyznaniowe. O propagowanie wśród nich idei „Razem bezpieczniej” powinni zabiegać wojewodowie i starostowie.

Zintensyfikowana zostanie współpraca Policji w ramach Europejskiej Sieci Prewencji Kryminalnej (EUCPN), powołanej na mocy decyzji Rady

Unii Europejskiej z dnia 28 maja 2001 r., w wyniku realizacji postanowień szczytu w Tampere. Głównym zadaniem EUCPN jest rozwijanie programów prewencyjnych, ze szczególnym uwzględnieniem zachowań osób nieletnich, przestępczości miejskiej i narkotykowej na poziomie Unii Europejskiej oraz wspieranie programów i działań krajowych i lokalnych.

4. ZASADNICZE PODSTAWY I OBSZARY DZIAŁANIA

Do ustalenia pełnego obrazu zagrożeń i potrzeb społecznych w dziedzinie bezpieczeństwa niezbędne są, poza informacją statystyczną, m.in. rzetelne badania opinii publicznej, dialog społeczny, praca na szczeblu lokalnym (np. w formie grup osiedlowych). Bardzo ważne jest też wykorzystywanie aktywności i wiedzy dzielnicowych.

Rzetelna realizacja programu będzie wymagała współpracy z ośrodkami naukowymi, m.in. Instytutem Wymiaru Sprawiedliwości, działającym przy Ministerstwie Sprawiedliwości, zwłaszcza przy badaniu zagrożenia przestępczością i potrzeb społecznych w dziedzinie ochrony bezpieczeństwa.

Na podstawie aktualnej wiedzy o stanie i poczuciu bezpieczeństwa określono obszary działania programu i kierunki aktywności zaangażowanych podmiotów. Każde przedsięwzięcie wymaga zdiagnozowania problemu, ustalenia przyczyn jego powstania, możliwości przeciwdziałania, a następnie wyznaczenia zadań, by zapobiec bądź wyeliminować zagrożenia. Podkreślenia wymaga ramowy charakter programu. Zawsze należy brać pod uwagę uwarunkowania lokalne. W opracowywaniu tych zadań należy uwzględnić partnerów, którzy wesprą działania. Należy pamiętać o współpracy Policji ze strażą gminną (miejską) i Żandarmerią Wojskową, a także Strażą Graniczną w wybranych obszarach.

Trzeba przekonać obywateli, by chcieli być partnerami Policji i innych instytucji ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego – także w kontekście egzekwowania ich obowiązków.

W celu upowszechnienia wiedzy wśród społeczeństwa w 2007 r. zostaną opracowane w MSWiA poradniki, m.in. o tym:

- jak złożyć zawiadomienie o przestępstwie,
- co robić, gdy jest się świadkiem przestępstwa lub wykroczenia,
- jakie są sposoby zapobiegania przestępczości,
- jakie są prawa ofiary przestępstwa,
- jak złożyć skargę na działanie funkcjonariusza oraz przedstawicieli innych instytucji odpowiedzialnych za bezpieczeństwo obywateli.

W każdej jednostce Policji do końca 2007 r. zostaną zorganizowane ogólnodostępne punkty informacyjne dla obywateli.

Do najważniejszych obszarów wymagających podjęcia działań w ramach programu należy zaliczyć:

4.1. Bezpieczeństwo w miejscach publicznych i w miejscu zamieszkania

Problemy

1. Utrzymujące się zagrożenie przestępczością pospolitą, wciąż wysoki poziom zjawisk chuligańskich i patologicznych.
2. Wzrastające zagrożenie przestępstwami popełnianymi przez osoby pozostające pod wpływem alkoholu czy narkotyków.
3. Brak rzetelnej analizy realnego poziomu zagrożenia przestępczością i wykroczeniami.
4. Anonimowość, bierność, brak poczucia odpowiedzialności za dobro wspólne, dające „nieme przyzwolenie” na popełnianie przestępstw i wykroczeń.
5. Brak adekwatnej i sprawnej reakcji na zawiadomienie o przestępstwach, a w szczególności na zawiadomienia o wykroczeniach – naruszeniach ładu publicznego, zachowaniach i czynach patologicznych.
6. Niewłaściwa organizacja i zagospodarowanie przestrzeni publicznej oraz osiedli sprzyjające zachowaniom aspołecznym, popełnianiu przestępstw i wykroczeń.
7. Brak koordynacji działań oraz bierność i mała skuteczność podmiotów odpowiedzialnych za bezpieczeństwo [Policja, straż gminna

(miejska)] i przestrzeń publiczną (np. odpowiedzialnych za stan dróg, porządku, oświetlenia, warunki sanitarne). Brak ich współpracy z lokalnymi społecznościami i organizacjami.

8. Nieefektywna organizacja i dyslokacja służby prewencyjnej Policji, w tym patroli interwencyjnych, dzielnicowych, wynikająca m.in. z:
 - rutyny, braku dobrej analizy i koordynacji w organizacji służby,
 - zbyt częstego braku reakcji lub reakcji nieskutecznej, szczególnie na tzw. drobne przestępstwa i wykroczenia,
 - mało skutecznego nadzoru służbowego, zbyt częstych przypadków tolerancji wobec patologii w służbie.
9. Wciąż zbyt niski poziom zaufania społeczeństwa do formacji ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego, zbyt mała gotowość do uczestniczenia w przedsięwzięciach partnerskich.
10. Złe regulacje prawne, które utrudniają zwalczanie przestępczości i patologii we współpracy ze społeczeństwem.
11. Funkcjonowanie licznych lokali gastronomicznych czy sklepów nocnych, które często są ogniskami zachowań patologicznych lub zakłóceń porządku publicznego.

Zadania

1. Rzetelna analiza zagrożeń bezpieczeństwa i realnych potrzeb społeczności lokalnych pod względem bezpieczeństwa.
2. Rzetelna analiza stanu służby prewencyjnej Policji, ze wskazaniem głównych problemów i oceną współpracy ze strażami gminnymi (miejskimi) i innymi podmiotami ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego.
3. Zintegrowana organizacja i dyslokacja służby:
 - oparta na analizach, uwzględniających dane i doświadczenia różnych komórek organizacyjnych Policji, oraz na mapach zagrożeń, opracowanych wspólnie z podmiotami pozapolicyjnymi, a zawierających informacje m.in. uzyskane w wyniku konsultacji społecznych, badań potrzeb oraz problemów społeczeństwa,
 - zapewniająca koordynację działań poszczególnych komórek organizacyjnych Policji,

- zapewniająca komunikację między różnymi instytucjami i podmiotami działającymi na rzecz bezpieczeństwa w celu wspólnego planowania i koordynacji działań oraz oceny osiągniętych efektów.
4. Zwiększenie liczby patroli Policji i innych formacji **w tych miejscach i czasie**, gdzie są najbardziej potrzebne, poprzez:
 - efektywniejsze wykorzystanie zasobów kadrowych w Policji,
 - większy udział Straży Granicznej w realizacji zadań policyjnych (m.in. zatrzymania, poszukiwania, kontrole, służba patrolowa) oraz działań administracyjno-porządkowych, zwłaszcza w rejonach przygranicznych (konieczność nowelizacji ustawy o Straży Granicznej),
 - wykorzystywanie sił i środków Żandarmerii Wojskowej,
 - przekazanie przez Policję części zadań innym podmiotom, takim jak Straż Graniczna (konwoje cudzoziemców w ramach właściwości Straży Granicznej, strzeżone ośrodki dla cudzoziemców, areszty w celu deportacji), Służba Więzienna (konwoje między jednostkami penitencjarnymi).
 5. Promowanie i efektywne wykorzystanie możliwości technicznych, a w szczególności monitoringu wizyjnego miejsc publicznych, skorelowanego z odpowiednią organizacją służby Policji i straży gminnych (miejskich).
 6. Wzmocnienie roli dyżurnych jednostek organizacyjnych Policji, położenie szczególnego nacisku na profesjonalne przyjmowanie zawiadomień o przestępstwach i wykroczeniach, w tym naruszeniach porządku publicznego, zachowaniach i czynach patologicznych.
 7. Aktywny dzielnicowy, jako policjant pierwszego kontaktu, który identyfikuje lokalne problemy bezpieczeństwa i porządku publicznego, dostarcza ważnych informacji pochodzących z rozpoznania rejonu i inicjuje lokalne inicjatywy na rzecz bezpieczeństwa.
 8. Budowa lokalnych systemów powiadamiania o zagrożeniach, patologiach z wykorzystaniem: rad osiedli, sołtysów na obszarach wiejskich, korporacji taksówkowych itd.
 9. Podniesienie jakości realizacji zadań poprzez:

- wzmocnienie systematycznego nadzoru służbowego jako stałego elementu organizacji służby, w tym podniesienie jakości odpraw do służby,
 - stanowcze piętnowanie i eliminowanie przypadków patologii, bierności i braku reakcji na zagrożenia bezpieczeństwa i porządku publicznego.
10. Wypracowanie mechanizmów współpracy między administracją samorządową, Policją wraz ze strażami gminnymi (miejskimi), prywatnymi przewoźnikami, w szczególności korporacjami taksówkowymi.
 11. Zwiększenie odpowiedzialności Policji (przy zachowaniu integralności i spójności formacji) oraz innych podmiotów odpowiedzialnych za utrzymanie bezpieczeństwa i porządku.
 12. Podjęcie systematycznej kontroli lokali gastronomicznych, punktów sprzedaży alkoholu pod względem: posiadania zezwolenia na sprzedaż alkoholu, spełniania norm sanitarno-epidemiologicznych i budowlanych (konieczna współpraca Policji z administracją samorządową, Sanepidem, PIH, PINB itd.).
 13. Przygotowanie i promowanie rozwiązań zwiększających bezpieczeństwo przestrzeni publicznych, a zmniejszających anonimowość, takich jak: promowanie tzw. bezpiecznej architektury, oświetlenia, oznakowania informacyjnego.
 14. Wspieranie i promowanie działań budujących więzi społeczne po przeprowadzeniu ogólnopolskich kampanii społecznych w ramach Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.
 15. Utworzenie i promocja Banku Dobrych Praktyk.
 16. Utworzenie i prowadzenie interaktywnej strony internetowej.
 17. Organizacja konferencji i seminariów promocyjnych i edukacyjnych.
 18. Monitorowanie prawa i inicjowanie w nim zmian, mających poprawić efektywność działań.
 19. Prowadzenie edukacji na rzecz bezpieczeństwa.
 20. Inicjowanie i prowadzenie prac w dziedzinie napraw dewastacji, eksponowanie odpowiedzialności za dbałość o utrzymanie porządku.
 21. Wprowadzanie skutecznych metod i środków technicznego zabezpieczenia mienia (np. znakowanie).

22. Wypracowanie skutecznych mechanizmów zapewnienia bezpieczeństwa imprez masowych.

Sposoby wsparcia realizacji zadań

1. Przegląd dotychczasowych i wypracowanie skuteczniejszych regulacji w zakresie metod i form pełnienia służby dzielnicowych i patrolowej.
2. Zapewnienie spójności realizacji zadań prewencji w skali całej Policji przy dostosowaniu do lokalnych potrzeb, koordynowanie pracy służby prewencyjnej ze służbą kryminalną:
 - usprawnienie reakcji na każde zawiadomienie (m.in. udzielenie porady, interwencja),
 - przygotowanie jednolitego wzoru postępowania dyżurnego jednostki przy przyjmowaniu zgłoszeń.
3. Opracowanie i wdrożenie koncepcji lepszego wykorzystania zasobów informatycznych do usprawnienia organizacji służby prewencyjnej Policji (analiza i ocena zagrożeń).
4. Zmiana formuły konkursów „Dzielnicowy roku” i par patrolowych (od 2007 r. – z położeniem nacisku na aspekt praktyczny i promowanie profesjonalizmu oraz właściwej postawy w służbie).
5. Konsekwentne promowanie profesjonalizmu i zaangażowania w służbie (nagrody motywacyjne, możliwości awansu).
6. Budowa rzetelnego i przejrzystego partnerstwa z administracją samorządową przy zachowaniu jedności, integralności i bezstronności Policji:
 - budowa wspólnych programów działania na rzecz bezpieczeństwa (w tym finansowanie etatów lub służb ponadnormatywnych Policji), połączonych z rozbudową systemu monitoringu,
 - udostępnianie przez władze samorządowe pomieszczeń na centra skarg i informacji, gdzie będzie można złożyć skargę (wyodrębnione numery telefoniczne) m.in. na brak reakcji Policji i straży gminnych (miejskich) oraz przedstawiać swoje uwagi co do bezpieczeństwa i porządku,
 - tworzenie grup osiedlowych, łączących przedstawicieli Policji, straży gminnej (miejskiej), administracji samorządowej, służby

miejskiej, wspólnot, spółdzielni mieszkaniowych, stowarzyszeń, rad parafialnych, które wspólnie będą oceniały stan bezpieczeństwa na osiedlach,

- nagradzanie organizatorów najlepszych lokalnych inicjatyw w zakresie bezpieczeństwa i porządku publicznego.
7. Rejestracja i archiwizacja wszystkich zgłoszeń na numery alarmowe: 112 i 997.
 8. Systematyczne zachęcanie do zawiadamiania Policji o przestępstwach i patologiach, np. poprzez program „Reaguj, powiadom, nie toleruj”.

Podmiot odpowiedzialny: minister właściwy do spraw wewnętrznych.

Podmioty współpracujące: ministrowie właściwi do spraw: zabezpieczenia społecznego, oświaty i wychowania, zdrowia, transportu, budownictwa, gospodarki przestrzennej i mieszkaniowej, Minister Sprawiedliwości, Komendant Główny Policji, Komendant Główny Straży Granicznej, Komendant Główny Żandarmerii Wojskowej, wojewodowie, jednostki samorządu terytorialnego, spółki grupy PKP S.A., firmy transportowe.

4.1.A. Przemoc w rodzinie

Problemy

1. Brak reakcji, bierność i tolerancja dla przemocy w rodzinie i zachowań patologicznych.
2. Niska aktywność instytucji odpowiedzialnych za ustalenie potrzebujących pomocy oraz pomoc ofiarom przemocy w rodzinie.
3. Brak skutecznej współpracy instytucji odpowiedzialnych za zwalczanie przemocy w rodzinie.
4. Niski poziom świadomości społecznej i wiedzy o zachowaniach, reakcjach i działaniach, które są przejawami przemocy w rodzinie.

Zadania

1. Promowanie odpowiednich wzorców życia rodzinnego (opartych na wzajemnej pomocy, szacunku, partnerstwie, umiejętności rozwiązywania konfliktów bez przemocy itp.).

2. Edukowanie osób dotkniętych przemocą w rodzinie w zakresie procedury prawnej.
3. Zwiększenie skuteczności procedury Niebieskich Kart oraz zacieśnienie współpracy instytucji i organizacji społecznych świadczących pomoc prawną, psychologiczną i socjalną dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie.
4. Organizowanie szkoleń tematycznych dla osób pracujących nad ograniczeniem zjawiska.
5. Wspieranie lokalnych inicjatyw społecznych na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
6. Zlecenie organizacjom pozarządowym zadań w zakresie szkoleń, poradnictwa, pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie.
7. Podniesienie wiedzy na temat symptomów przemocy w rodzinie wśród personelu medycznego podstawowej opieki zdrowotnej oraz szpitali.

Podmiot odpowiedzialny: minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego w ramach Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

Podmioty współpracujące: ministrowie właściwi do spraw wewnętrznych, oświaty i wychowania, zdrowia, Minister Sprawiedliwości, Komendant Główny Policji, wojewodowie, jednostki samorządu terytorialnego, partnerzy społeczni, w tym organizacje pozarządowe, kościoły i związki wyznaniowe.

4.2. Bezpieczeństwo w szkole

Problemy

1. Przystępstwa i wykroczenia w szkołach oraz w bezpośrednim sąsiedztwie szkół.
2. Łatwy dostęp do alkoholu i narkotyków w środowisku szkolnym.
3. Niewłaściwa reakcja społeczna na przejawy zjawisk patologicznych w otoczeniu szkół.
4. Niezadawalający stan współpracy osób, a także instytucji odpowiedzialnych za bezpieczeństwo w środowisku szkolnym, a zwłaszcza

na linii: dyrekcje – nauczyciele – uczniowie – rodzice – Policja, niski poziom wzajemnego zaufania, co może skutkować:

- brakiem możliwości identyfikacji istniejących problemów,
- obawą, niechęcią przed rzetelnym zajęciem się niepokojącymi zjawiskami.

5. Tolerancja dla zachowań patologicznych.

Zadania

1. Rzetelna analiza i identyfikacja problemów bezpieczeństwa szkolnego nie tylko na poziomie ogólnym, ale także w odniesieniu do poszczególnych placówek oświatowych i ich okolic.
2. Ograniczenie liczby przestępstw i wykroczeń w szkołach oraz w bezpośrednim otoczeniu szkół.
3. Zbudowanie skutecznych i podlegających ocenie mechanizmów współpracy dyrekcji (nauczycieli) – rodziców – uczniów i Policji wraz ze strażami gminnymi (miejskimi) w zakresie bezpieczeństwa w szkołach.
4. Zwiększenie skuteczności ochrony szkół:
 - patrole szkolne, posterunki w rejonach i placówkach najbardziej zagrożonych,
 - powiązanie odpowiedzialności policjantów i strażników gminnych (miejskich) za poszczególne rejony szkolne,
 - upowszechnienie wizyjnego monitorowania wejść do publicznych i niepublicznych szkół i placówek oświatowych dla dzieci i młodzieży.
5. Konsekwentne reagowanie na patologie – budowanie przekonania, że nie są one tolerowane.
6. Ograniczenie dostępu do alkoholu i narkotyków w środowisku szkolnym.
7. Systematyczne kontrolowanie pod względem bezpieczeństwa szkół i ich okolic, w szczególności dróg do i ze szkoły.
8. Edukacja dla bezpieczeństwa, w tym także edukacja medyczna, ze szczególnym uwzględnieniem pierwszej pomocy.

9. Podniesienie wiedzy na temat symptomów przemocy w szkole wśród pielęgniarek środowiska nauczania i wychowania oraz higienistek szkolnych.
10. Upowszechnienie w szkołach programów profilaktycznych ukierunkowanych na wyeliminowanie agresji wśród młodzieży oraz używania przez nią substancji psychoaktywnych (alkohol, narkotyki).
11. Usprawnienie systemu prawnego, stworzenie prawnych gwarancji ochrony dzieci i młodzieży.
12. Wykorzystanie środków masowego przekazu w celu promowania prospołecznych wzorców zachowań.

Sposoby wsparcia realizacji zadań

1. Tworzenie grup szkolnych – łączących dyrekcje szkół, nauczycieli, rodziców, Policję i straże gminne (miejskie):
 - dokonujących wspólnych analiz zagrożeń,
 - wypracowujących szkolne programy bezpieczeństwa,
 - oceniających stan bezpieczeństwa szkoły i okolicy.
2. Inicjowanie i prowadzenie badań dotyczących bezpieczeństwa szkolnego (takich jak np. badania „Opinia uczniów, nauczycieli oraz rodziców na temat bezpieczeństwa w szkole” przeprowadzone przez Ośrodek Konsultacji Dialogu Społecznego w Warszawie w maju 2005 r.).
3. Promowanie skutecznych rozwiązań w zakresie bezpieczeństwa szkolnego:
 - organizowanie konkursu „Bezpieczna szkoła”.
4. Rozszerzenie współpracy z organizacjami pozarządowymi i instytucjami kościelnymi na rzecz zapewnienia bezpieczeństwa w szkole i jej okolicy.
5. Współpraca z organizacjami społecznymi i kościelnymi w celu propagowania spędzania wolnego czasu w sposób wolny od patologii.
6. Organizowanie lokalnych i wojewódzkich forów wymiany doświadczeń, dobrych praktyk i oceny stanu bezpieczeństwa szkolnego.

Podmiot odpowiedzialny: minister właściwy do spraw oświaty i wychowania, minister właściwy do spraw wewnętrznych.

Podmioty współpracujące: ministrowie właściwi do spraw: administracji publicznej, zabezpieczenia społecznego, zdrowia, kultury fizycznej i sportu, Komendant Główny Policji, wojewodowie, jednostki samorządu terytorialnego, partnerzy społeczni, w tym organizacje pozarządowe, kościoły i związki wyznaniowe.

4.3. Bezpieczeństwo w środkach komunikacji publicznej

Problemy

1. Utrzymujące się zagrożenie przestępczością pospolitą na szlakach kolejowych (mimo spadku ogólnej liczby przestępstw z jednoczesnym wzrostem wykrywalności w tej kategorii), zwłaszcza zwiększenie się liczby:
 - przestępstw pospolitych, w tym kradzieży kieszonkowych,
 - zakłóceń porządku publicznego, w szczególności zachowań chuligańskich,
 - wybryków grup młodzieżowych na dworcach, stacjach i przystankach kolejowych.
2. Wysoki poziom zagrożenia przestępczością, wykroczeniami oraz innymi zjawiskami nieakceptowanymi społecznie w środkach komunikacji miejskiej:
 - rozbojami, kradzieżami, wymuszeniami rozbójniczymi,
 - wandalizmem, dewastacją,
 - agresją słowną (wyzwiska, zaczepki).
3. Zakłócenia porządku podczas przemieszczania się uczestników imprez masowych (festiwale, koncerty, imprezy sportowe).
4. Zagrożenie dla bezpieczeństwa wielu osób spowodowane kradzieżami i dewastacją elementów infrastruktury środków komunikacji publicznej.
5. Zobojętnienie pracowników komunikacji publicznej na łamanie prawa, w szczególności brak reakcji na przypadki okradania pasażerów, akty chuligańskie i wandalizm.

Zadania

1. Rzetelna analiza zagrożeń przeprowadzona wspólnie przez Policję, Straż Graniczną, administrację odpowiedzialną za transport, straż ochrony kolei, spółki kolejowe – ustalenie szlaków, miejsc, czasu i charakteru najpoważniejszych zagrożeń.
2. Dokonanie podobnej analizy publicznej komunikacji miejskiej we współpracy z administracją samorządową i przy wykorzystaniu opinii mieszkańców.
3. Organizacja służby adekwatnie do zidentyfikowanych zagrożeń. Wykorzystanie Straży Granicznej do realizacji zadań w dziedzinie ochrony bezpieczeństwa.
4. Systematyczne ocenianie efektów działań i dokonywanie ewentualnych korekt.
5. Promowanie technicznych środków wspierających bezpieczeństwo (np. komunikacyjnych systemów antynapadowych).

Sposoby wsparcia realizacji zadań

1. Realizacja zadań zawartych w „Porozumieniu o współdziałaniu w zakresie strategii zmierzającej do poprawy bezpieczeństwa na obszarach kolejowych”, zawartego pomiędzy Komendantem Głównym Policji, Komendantem Głównym Straży Granicznej, Komendantem Głównym Żandarmerii Wojskowej a Spółką PKP S.A. 6 lipca 2004 r.
2. Prowadzenie nasilonych akcji zwalczania przestępstw i patologii w środkach komunikacji publicznej (wywiadowcy, funkcjonariusze umundurowani), we współpracy z przewoźnikami w takim czasie i w takich miejscach, gdzie zagrożenia występują najczęściej, m.in. w weekendy itd. (np. akcja „komunikacja”).
3. Wprowadzanie skutecznych metod i środków technicznego zabezpieczenia mienia (np. znakowanie elementów infrastruktury, instalowanie monitoringu wizyjnego w pojazdach i na dworcach, zapewnienie środków łączności) z jednoczesną kontrolą, np. punktów skupu metali kolorowych lub złomu w celu zlikwidowania paserstwa (np. propagowanie systemu identyfikacji mienia DNA Program).

4. Wykorzystanie Straży Granicznej w ochronie przed przestępczością szlaków komunikacyjnych o szczególnym znaczeniu międzynarodowym (kontrola na drogach, dworcach autobusowych i kolejowych).
5. Budowa sprawnego powiadamiania o zagrożeniach i patologiach w środkach komunikacji publicznej, przy wykorzystaniu środków technicznych, z udziałem przewoźników:
 - organizacja szkoleń dla pracowników komunikacji publicznej o reagowaniu na zagrożenia i patologie.

Podmiot odpowiedzialny: minister właściwy do spraw wewnętrznych.

Podmioty współpracujące: minister właściwy do spraw transportu, Komendant Główny Policji, Komendant Główny Straży Granicznej, Komendant Główny Żandarmerii Wojskowej, straż ochrony kolei, spółki grupy PKP S.A., w tym przewoźnicy kolejowi, wojewodowie, jednostki samorządu terytorialnego, firmy transportowe.

4.4. Bezpieczeństwo w ruchu drogowym

Problemy

1. Duża liczba wypadków drogowych, szczególnie ze skutkiem śmiertelnym.
2. Duża ilość przypadków kierowania pojazdem pod wpływem alkoholu lub innego podobnie działającego środka.
3. Nadmierna prędkość pojazdów i liczne przypadki nieużywania pasów bezpieczeństwa.

Zadania

1. Zwiększenie liczby i aktywności patroli policyjnych na drogach, szczególnie w rejonie dużych miast (zintensyfikowanie wykrywania substancji psychoaktywnych u kierowców, intensyfikacja kontroli prędkości pojazdów wraz z ciągłym wdrażaniem nadzoru automatycznego).
2. Usprawnienie działań z zakresu kontroli technicznej pojazdu.

3. Intensyfikacja kontroli przewoźników pod względem przestrzegania przepisów ustawy o transporcie drogowym (współpraca Policji z Inspekcją Transportu Drogowego).
4. Edukacja w celu kształtowania świadomego i kulturalnego uczestnika ruchu drogowego, respektującego prawo i szanującego prawa innych uczestników tego ruchu.
5. Upowszechnianie zasad ratownictwa drogowego oraz z zakresu udzielania pierwszej pomocy.
6. Promowanie działań na rzecz bezpieczeństwa w ruchu drogowym.
7. Zaostrzenie przepisów prawa w stosunku do sprawców łamiących przepisy ruchu drogowego, których naruszanie jest przyczyną lub skutkiem najcięższych i najczęstszych wypadków drogowych (np. tych, którzy kierują pojazdem pod wpływem alkoholu lub środków odurzających, nie używają pasów bezpieczeństwa).
8. Usprawnienie systemu ściągalności mandatów karnych w celu wykształcenia w kierowcach przeświadczenia o surowości i nieuchronności kary za naruszanie przepisów.

Sposoby wsparcia realizacji zadań

1. Włączenie „Wychowania komunikacyjnego” do Programu „Edukacji dla bezpieczeństwa”.
2. Realizacja programów profilaktycznych na rzecz bezpieczeństwa w ruchu drogowym.
3. Opracowanie i wdrożenie zasad kształtowania bezpiecznej przestrzeni w ruchu drogowym.

Podmiot odpowiedzialny: minister właściwy do spraw wewnętrznych, minister właściwy do spraw transportu.

Podmioty współpracujące: ministrowie właściwi do spraw: administracji publicznej, budownictwa, gospodarki przestrzennej i mieszkaniowej, oświaty i wychowania, zdrowia, Minister Sprawiedliwości, Komendant Główny Policji, Komendant Główny Straży Granicznej, Komendant Główny Żandarmerii Wojskowej, Komendant Główny Państwowej Straży Pożarnej, Główny Inspektor Transportu Drogowego, wojewodowie,

jednostki samorządu terytorialnego, partnerzy społeczni, w tym organizacje pozarządowe, kościoły i związki wyznaniowe.

4.5. Bezpieczeństwo w działalności gospodarczej

Problemy

Ochrona małej i średniej przedsiębiorczości przed wymuszeniami, napadami i przestępczością pospolitą.

Zadania

1. Zapewnienie dostępności i przejrzystości ewidencji działalności gospodarczej, procesu wydawania zezwoleń i licencji (np. poprzez wprowadzenie ewidencji internetowej – zadanie głównie administracji samorządowej).
2. Zorganizowanie przejrzystej komunikacji między Policją a przedsiębiorcami przez:
 - włączanie rzetelnych przedsiębiorców do współpracy na rzecz bezpieczeństwa,
 - wspólną identyfikację najistotniejszych problemów w celu bezpiecznego prowadzenia uczciwej działalności gospodarczej.
3. Objęcie wzmożonym dozorem policyjnym miejsc, gdzie prowadzenie działalności gospodarczej jest szczególnie zagrożone.

Sposoby wsparcia realizacji zadań

1. Opracowanie poradnika bezpieczeństwa dla drobnych przedsiębiorców (2007 r.).
2. Organizowanie przez administrację samorządową forów dialogu i partnerstwa dla bezpieczeństwa, z udziałem przedsiębiorców, Policji, służb porządkowych i inspekcji.
3. Opracowanie nowych zadań dla dzielnicowego – powoływanie w komendach powiatowych, rejonowych i miejskich tzw. mężów zaufania dla zagrożonych przedsiębiorców.

Podmiot odpowiedzialny: minister właściwy do spraw wewnętrznych.

Podmioty współpracujące: ministrowie właściwi do spraw: administracji publicznej, gospodarki, Minister Sprawiedliwości, Komendant Główny Policji, jednostki samorządu terytorialnego, organizacje i instytucje gospodarcze, przedsiębiorcy.

4.6. Ochrona dziedzictwa narodowego

Problem

Systematyczne niszczenie dziedzictwa narodowego w całym kraju, zwłaszcza drewnianych zabytkowych kościołów, skutkujące utratą dóbr (kradzież, zniszczenie, zaginięcie, nielegalny wywóz, pożary).

Zadania

1. Podejmowanie międzyinstytucjonalnych skoordynowanych inicjatyw w celu ochrony zabytków, m.in. wspólne inspekcje i kontrole obiektów ze zgromadzonymi dobrami kultury, prowadzone przez przedstawicieli wojewódzkich konserwatorów zabytków, Policji i Państwowej Straży Pożarnej.
2. Upowszechnianie nowoczesnych technicznych środków zabezpieczeń (wraz z monitoringiem) zarówno na wypadek klęsk żywiołowych, jak i przestępczej działalności człowieka, np. kradzieży, dewastacji.
3. Kontynuowanie systemowej rejestracji zbiorów, wraz z dokumentacją fotograficzną i opisową, z uwzględnieniem znakowania obiektów ruchomych.
4. Przeprowadzanie szkoleń, wydawanie publikacji, współpraca z wyspecjalizowanymi strukturami resortu kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, stowarzyszeniami, towarzystwami itd.
5. Poprawa wymiany informacji o skradzionych i poszukiwanych zabytkach, w oparciu o przepis art. 23 ust. 2 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami*.

* Dz. U. Nr 162, poz. 1568, z późn. zm. [przypr. red.].

6. Stworzenie centralnego systemu informacji o wydanych pozwoleniach na wywóz zabytków za granicę.
7. Podjęcie działań nad stworzeniem w strukturach organów ścigania specjalistycznej komórki do zwalczania przestępczości przeciwko zabytkom.

Sposoby wsparcia realizacji zadań:

1. Wprowadzenie ewentualnych zmian i dalsza realizacja Narodowego Programu Kultury „Ochrona zabytków i dziedzictwa narodowego na lata 2004-2013”.
2. Bank Dobrych Praktyk – przykłady prawidłowej współpracy.
3. Systematyczne zwracanie podległym jednostkom i instytucjom uwagi na wagę problemu, jakim jest podnoszenie stanu ochrony dziedzictwa narodowego.

Podmiot odpowiedzialny: minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, minister właściwy do spraw wewnętrznych.

Podmioty współpracujące: ministrowie właściwi do spraw: administracji publicznej, Komendant Główny Państwowej Straży Pożarnej, Komendant Główny Policji, Komendant Główny Straży Granicznej, Szef Obrony Cywilnej Kraju, jednostki samorządu terytorialnego, kościoły i związki wyznaniowe, instytucje resortu kultury i dziedzictwa narodowego: Ośrodek Ochrony Zbiorów Publicznych, Krajowy Ośrodek Badań i Dokumentacji Zabytków, muzea, organizacje i stowarzyszenia zrzeszające przedsiębiorstwa ochrony osób i mienia, Straż Leśna, Straż Parków Narodowych, Służba Celna, Żandarmeria Wojskowa, organizacje zajmujące się ochroną dziedzictwa kulturowego, stowarzyszenia kolekcjoner-skie, media.

5. BANK DOBRZYCH PRAKTYK

Podstawowym warunkiem skuteczności programu „Razem bezpieczniej” jest wymiana dobrych doświadczeń w dziedzinach, których dotyczy

program. Dlatego Departament Bezpieczeństwa Publicznego MSWiA utworzy, wykorzystując do tego celu głównie Internet, **Bank Dobrych Praktyk**, który połączy doświadczenia administracji rządowej (w tym Policji, z uwzględnieniem funkcjonującej bazy Zakładu Służby Prewencyjnej Wyższej Szkoły Policji w Szczytnie – Centrum Monitorowania Inicjatyw Obywatelskich na Rzecz Bezpieczeństwa Społeczności Lokalnych) i samorządowej oraz organizacji społecznych. Powstanie też nowoczesna, interaktywna strona internetowa, w ramach której będzie działać m.in. forum dyskusyjne. Prowadzone będą również konsultacje i konferencje na poziomie lokalnym i ogólnopolskim.

Bank Dobrych Praktyk ma stanowić bazę sprawdzonych inicjatyw dotyczących poprawy bezpieczeństwa, z której będą mogły korzystać społeczności lokalne przy rozwiązywaniu konkretnych problemów na swoim terenie. Bank zostanie utworzony na szczeblu centralnym i będzie zawierał przykłady realizowane przede wszystkim na szczeblu lokalnym.

- ◆ Bank Dobrych Praktyk będzie promowany za pośrednictwem Internetu, środków masowego przekazu, szkoleń, konferencji.
- ◆ Przewiduje się organizację lokalnych lekcji dobrych praktyk, prowadzonych przez ekspertów z zakresu prewencji i zapobiegania przestępczości lub autorów polecanych rozwiązań.
- ◆ Warunkiem zamieszczenia inicjatywy w Banku Dobrych Praktyk będzie uprzednia weryfikacja jej skuteczności pod kątem założonych celów i osiągniętych efektów.
- ◆ W Banku Dobrych Praktyk powinno się także umieścić przykłady skutecznych doświadczeń innych państw w realizacji polityki poprawy bezpieczeństwa.

6. DZIAŁANIA NA RZECZ PROPAGOWANIA PROGRAMU

Dla realizacji programu niezmiernie ważna jest właściwie dobrana i przygotowana kampania promująca jego założenia i cele. Należy powołać zespół ekspertów odpowiedzialnych za zbudowanie i wdrożenie kampanii promocyjnej „Razem bezpieczniej”.

Program powinien mieć własne logo, które byłoby znakiem rozpoznawczym, umieszczanym na wszelkich materiałach związanych z tym przedsięwzięciem.

Kampania promująca musi być czytelna, jasna, motywująca do właściwych zachowań w sferze bezpieczeństwa własnego i otoczenia. Społeczeństwu należy pokazywać, że warto nie tylko współpracować ze służbami odpowiedzialnymi za bezpieczeństwo, ale także samemu zadbąć o bezpieczeństwo w swoim otoczeniu.

Najlepszym sposobem dotarcia do odbiorcy są środki masowego przekazu – ogólnopolskie, regionalne i lokalne. Kampania promująca treści zawarte w programie musi spełniać oczekiwania mediów, a wręcz zachęcać je do podjęcia tych ważnych ze społecznego punktu widzenia zagadnień. Istotną rolę do odegrania będą mieli tu rzecznicy wojewodów. Trzeba pamiętać, żeby przekaz medialny zarówno na szczeblu regionalnym, jak i ogólnopolskim, był jednolity. Należy starać się o objęcie programu (całego bądź też poszczególnych jego obszarów) patronatem medialnym stacji telewizyjnych, radiowych i gazet.

Dobrze jest też zaangażować się w realizację programów o charakterze społeczno-edukacyjnym, dotyczących problematyki podjętej przez „Razem bezpieczniej”. Eksperti realizujący i znający program powinni brać udział w organizowanych przez media okazjonalnych dyskusjach, debatach, wywiadach poświęconych problemom bezpieczeństwa.

Program „Razem bezpieczniej” należałoby promować też przez spoty telewizyjne i radiowe oraz wykorzystanie możliwości reklamy zewnętrznej. W działania te, prowadzone w ramach kampanii społecznej, należy zaangażować organizacje pozarządowe i różne grupy społeczne.

W ramach realizacji programu należy stworzyć stronę internetową – aktywną, często aktualizowaną, ciekawą graficznie, bogatą w treści przygotowane dla poszczególnych grup odbiorców. Na tej stronie powinien być umieszczony Bank Dobrych Praktyk. Podmioty uczestniczące w realizacji programu powinny na swoich stronach internetowych zamieszczać materiały edukacyjne i promocyjne dotyczące poszczególnych obszarów „Razem bezpieczniej”.

7. MONITOROWANIE I OCENA REALIZACJI PROGRAMU

7.1. Czynniki dostarczające ocen

- poziom zagrożenia przestępczością i wykroczeniami według policyjnych statystyk,
- postrzeganie stanu bezpieczeństwa przez mieszkańców, w szczególności istotne będą badania poczucia zagrożenia mieszkańców wzorowane na National Crime Survey w Wielkiej Brytanii,
- postrzeganie przez mieszkańców działań Policji i innych formacji ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego oraz ich ocena,
- działania podejmowane i realizowane przez poszczególne podmioty w ramach programu oraz skala ich współpracy (w tym m.in. zwiększenie liczby patroli prewencyjnych, pojawianie się inicjatyw obywatelskich),
- rozwój rozwiązań technicznych na rzecz bezpieczeństwa,
- zmiany w infrastrukturze w celu tworzenia bezpiecznej przestrzeni,
- wprowadzanie proponowanych przez „Razem bezpieczniej” zmian w edukacji i szkolnictwie.

7.2. Podmioty odpowiedzialne za ocenę efektów

Powinny to być podmioty funkcjonujące w ramach programu – zespół przy Ministrze Spraw Wewnętrznych i Administracji, zespoły utworzone przy wojewodach. W przypadku przystąpienia do realizacji programu przez organ samorządu terytorialnego odpowiednio – starosta przy pomocy powiatowej komisji do spraw bezpieczeństwa i porządku, wójt (burmistrz, prezydent miasta). Półroczną ocenę realizacji programu Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji będzie przedstawiał Radzie Ministrów.

7.3. Okresowość oceny

- centralnie – po przeprowadzeniu ważniejszych badań opinii publicznej,
- wyrywkowo – w stosunku do określonych obszarów (np. zmiany w infrastrukturze, przestępczość nieletnich itp.),

- co kwartał wojewodowie przedstawiają analizę i ocenę realizacji programu z sugestiami korekt i dalszych działań,
- co pół roku minister właściwy do spraw wewnętrznych będzie występował do pozostałych członków Rady Ministrów zaangażowanych w realizację programu z zapytaniem odnośnie konieczności zmian przepisów prawnych należących do ich właściwości w zakresie wynikającym z realizacji programu.

Powołany zespół koordynacyjny będzie monitorował stan prawny pod kątem realizacji zadań programu, a konieczność podjęcia inicjatyw legislacyjnych będzie sygnalizowana właściwym podmiotom.

8. FINANSOWANIE PROGRAMU

Finansowanie rządowego programu ograniczania przestępczości i społecznych zachowań „Razem bezpieczniej” zostało rozłożone na okres 9 lat. Szereg przedsięwzięć realizowanych w ramach programu wpisuje się w zadania poszczególnych jednostek i może być realizowana w ramach bieżącej działalności.

W projekcie budżetu państwa na rok 2007 w części 42 – sprawy wewnętrzne, dział 754 w ramach realizacji nowych zadań zabezpieczono na realizację programu „Razem bezpieczniej” 320 tys. złotych, w tym na:

– kampanię informacyjną	– 150 tys. zł
– zorganizowanie ogólnokrajowej konferencji	– 100 tys. zł
– przeprowadzenie badań opinii społecznej odnośnie zagrożenia i poczucia bezpieczeństwa obywateli	– 50 tys. zł
– stworzenie interaktywnej strony internetowej	– 20 tys. zł
Łącznie:	– 320 tys. zł

Środki w wyżej wymienionej kwocie będą planowane w budżecie MSWiA corocznie przez cały okres realizacji programu z przeznaczeniem na działania o charakterze centralnym (informacja i promocja, zadania koordynacyjne, badania opinii społecznej).

Jednocześnie konieczna jest aktywizacja społeczności lokalnych i stworzenie mechanizmu finansowego zachęcającego do realizacji przedsięwzięć proponowanych w ramach programu. W tym celu zabezpieczono w budżecie państwa na 2007 r. w ramach rezerwy celowej (część 83, dział 758, rozdział 75818, poz. 54) na realizację programu „Razem bezpieczniej” kwotę 3 mln złotych. W kolejnych latach zakłada się utrzymanie kwoty 320 tys. zł – z przeznaczeniem na realizację zadań o charakterze centralnym (działań informacyjnych, badań opinii społecznej itp.), a także kwoty 3 mln zł na zadania realizowane w ramach środków z rezerw celowych. Środki z rezerwy celowej będą przekazywane do budżetów wojewodów z przeznaczeniem na dotacje na dofinansowanie zadań mieszczących się w ramach programu dla organizacji pożytku publicznego. Ponadto w celu przekazania lub wspólnego wykonywania zadań określonych w programie wojewodowie będą mogli zawierać z jednostkami samorządu terytorialnego stosowne porozumienia administracyjne. Wojewodowie w ramach składanych sprawozdań z realizacji zadań przedstawiają Ministrowi Spraw Wewnętrznych i Administracji wykorzystanie środków finansowych z rezerwy celowej.

Obszary działania, w ramach których będą dofinansowywane zadania programu „Razem bezpieczniej”, realizowane przez organizacje pożytku publicznego (dotacje) i samorząd terytorialny (porozumienia administracyjne):

- 1) analiza zagrożeń bezpieczeństwa i diagnoza potrzeb społeczności lokalnych w zakresie bezpieczeństwa,
- 2) realizacja przedsięwzięć z zakresu szeroko rozumianej edukacji dla bezpieczeństwa ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży (w tym edukacja medyczna oraz problematyka udzielania pierwszej pomocy),
- 3) inicjowanie przedsięwzięć z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz działania na rzecz zwiększania świadomości społecznej w tym zakresie (w tym m.in. edukowanie ofiar/świadków przemocy w zakresie przysługujących praw i procedury prawnej, poradnictwo, szkolenia dla osób pracujących z ofiarami przemocy etc.),
- 4) inicjowanie przedsięwzięć mających na celu przeciwdziałanie i ograniczenie przestępczości dzieci i młodzieży w szczególności w szkołach,

w tym przeciwdziałanie przemocy rówieśniczej oraz edukacja w zakresie negatywnych skutków sięgania po alkohol, narkotyki i środki odurzające,

- 5) działania mające na celu promowanie właściwych wzorców zachowań, jednoznacznie negujących wszelkie przejawy przemocy oraz patologii,
- 6) promowanie rozwiązań zwiększających bezpieczeństwo w zakresie planowania przestrzeni publicznej, promowanie tzw. bezpiecznej architektury, właściwego oświetlenia, oznakowania, zwiększanie bezpieczeństwa w okolicach szkół etc.,
- 7) promowanie wykorzystania możliwości technicznych (m.in. monitoringu), mających na celu poprawę bezpieczeństwa w miejscach publicznych,
- 8) budowa lokalnych systemów powiadamiania o zagrożeniach i patologiach społecznych,
- 9) promowanie zasad zabezpieczenia mienia (znakowanie etc.),
- 10) przedsięwzięcia mające na celu promowanie bezpieczeństwa podczas imprez masowych,
- 11) promowanie technicznych środków wspierających bezpieczeństwo w środkach komunikacji publicznej,
- 12) edukacja w celu kształtowania świadomego i kulturalnego uczestnika ruchu drogowego, respektującego prawo i szanującego prawa innych uczestników tego ruchu, w tym upowszechnianie zasad ratownictwa drogowego,
- 13) działania mające na celu promowanie przejrzystości zasad prowadzenia działalności gospodarczej,
- 14) inicjowanie działań mających na celu ochronę zabytków oraz promowanie nowoczesnych technicznych środków zabezpieczeń (wraz z monitoringiem), zarówno na wypadek klęsk żywiołowych, jak i przestępczej działalności człowieka.

Konstrukcja dofinansowania, a nie finansowania w całości realizacji zadań, ma na celu motywowanie organizacji pozarządowych do poszukiwania alternatywnych źródeł finansowania.

Program ustanowiony przez Radę Ministrów, realizujący „Strategię Rozwoju Kraju na lata 2007-2015”, jako program wieloletni zostanie wpisany do ustawy budżetowej i ujęty w załączniku do ustawy budżetowej w części 42 – sprawy wewnętrzne, dział 754, rozdział 75495. Środki na jego realizację będą przyznawane w ramach limitów wydatków na dany rok budżetowy, ujętych w wykazie stanowiącym załącznik do ustawy budżetowej zgodnie z przepisami art. 117 ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 249, poz. 2104, z późn. zm.).

Nakłady na realizację programu z budżetu państwa w okresie jego realizacji, tj. 2007-2015, będą się kształtować ogółem 29.880.000 zł, w tym w latach 2007-2009 w sposób następujący:

- 2007 r. – 3.320.000 zł,
- 2008 r. – 3.320.000 zł,
- 2009 r. – 3.320.000 zł.

W kolejnych latach, tj. 2010-2015, analogicznie – corocznie 3.320.000 zł.

GOVERNMENT PROGRAMME FOR LIMITING CRIME AND ASOCIAL BEHAVIOUR “TOGETHER SAFER”

1. GENERAL OUTLINE OF THE “TOGETHER SAFER” PROGRAMME

The feeling of safety or lack of such feeling determines life quality and society development. Therefore, protection of public safety and order is one of the main tasks of the state.

No circumstances can release the state institutions from responsibility for these tasks. The Police and other units responsible for public safety and order should not be replaced by citizens or civil society organisations. If the Police and other units win citizen trust, if we start acting together, we can build a more stabile society. In order to do so, the Police should improve its effectiveness. It is also necessary to ensure mechanisms of continuous cooperation of the Police with state and local administration, civil society organisations and active individuals in order to improve safety. This cannot be achieved overnight. However, if we really start to cooperate, we may reach the purpose of safer life in Poland.

The “Together Safer” programme is aimed at limiting the scale of phenomena and behaviours which meet with common opposition and the feeling of insecurity. The programme is in line with “National Development Strategy 2007-2015”, adopted by the Council of Ministers. One of its priorities is “Building an integrated social community and its safety”, for which the “Together Safer” programme is the most suitable. According to the document that “in cooperation with the local communities we should aim at creating effective local safety systems and support actions to improve local safety, and especially aiming at limiting of common crimes most intrusive for the citizens.”

Implemented with an appropriate diagnosis of risks and social expectations the Programme may cover numerous fields and be open to

any institutional and civil initiatives. The security built up in such a way will be regarded by the society as common good.

2. PROGRAMME OBJECTIVES

- 2.1. Improvement of real safety in Poland.**
- 2.2. Improvement of the feeling of security among the inhabitants of Poland.**
- 2.3. Prevention of crime and asocial behaviour through more proactive and dynamic cooperation of the state administration with self-governments, NGOs and local communities.**
- 2.4. Improvement of the Police image Police and social confidence in Police and other services acting on behalf of public order and safety.**

3. ENTITIES ENGAGED IN THE IMPLEMENTATION OF THE PROGRAMME

The **Minister of Interior and Administration**, who is the main coordinator of activities implemented under the Programme, will appoint a coordinating team in consultation with the Chief Commander of Polish Police. The team will consist of representatives of the Ministry of Justice, Ministry of National Education, Ministry of National Defence, Ministry of Health, Ministry of Finance, Ministry of Sport and Tourism, Ministry of Labour and Social Policy, Ministry of Economy, Ministry of the Environment, Ministry of Culture and National Heritage, Ministry of Transport, Ministry of Construction and units reporting to the Ministry of Interior and Administration. In each of these ministries a competent minister will appoint a coordinator authorised to cooperate with the Ministry of Interior and Administration.

At the voivodship level, the tasks under the Programme will be coordinated by the **voivode** with the support of a team consisting of the

representatives of, above all, self-government administration, the Police, State Fire Service and Border Guard. The team will initiate and coordinate tasks under the programme within the voivodship and collect information needed for its implementation and then submit reports and conclusions to the Minister of Interior and Administration.

Poviats and communes should join the programme on voluntary basis. PR activities will be aimed at, *inter alia*, the establishment of a certain “trend” among self-government units for “Together Safer”. The Programme should be an efficient tool to support implementation of the statutory activities of the government and self-governments aimed at public safety and order.

The **staroste**, as head of the safety and order commission, should have the leading role in the implementation of the programme at the poviat level. The commission consisting, among others, [Article 38 a of the Act of 5 June 1998 on poviat self-government (Dz. U. of 2001 No 142 item 1592)], of the representatives of the Police, State Fire Service and public prosecutor’s office, should support the staroste in the Programme implementation.

In the gminas “Together Safer” action tasks will be initiated and implemented by **the village administrative representative** (mayor, president of the city). He may be supported by a commission of the gmina (town/city) council, as well as by the persons and institutions acting for the sake of safety.

The tasks under the Programme may be implemented by work groups consisting of the representatives of entities responsible for safety and experts who have been invited to cooperate. Depending on the level of task implementation the activities of working groups should be synchronised with works of the above mentioned teams and commissions.

Civil organisations, churches and religious associations should be partners of the state administration in the Programme implementation. Voivodes and starostes should solicit for promotion of the “Together Safer” idea among them.

Cooperation of the Police under EUCPN (EU Crime Prevention Network), set up by the EU Council Decision of 28 May 2001, as a result

of the implementation of the Tampere summit decisions, will be strengthened. The main tasks of EUCPN include prevention, with particular focus on the behaviours of minors, urban crimes and drug crimes at the EU level, as well as the support for the national and local programmes and initiatives.

4. MAIN ISSUES AND FIELDS OF ACTIVITY

In order to identify a complete picture of social threats and needs in the safety area, apart from statistical information, reliable opinion poll results and carry out social dialogue and work at local level (e.g., in the form of housing estate groups) are needed. It is also extremely important to take advantage of the activity and expertise of district constable.

Reliable implementation of the Programme will require cooperation with scientific institutions, *inter alia*, Instytut Wymiaru Sprawiedliwości [Institute of Justice] at the Ministry of Justice, especially for the crime threats and social needs in terms of safety protection.

On the basis of present knowledge of the condition and feeling of safety, areas of the Programme and trends in the activities of entities committed to the Programme were identified. Each undertaking requires a problem to be diagnosed, specified reasons of its occurrence, possibilities of counteraction and allocation of tasks to prevent or eliminate threats. The framework character of the Programme needs to be underlined. Local conditions must always be taken into account. When designing these tasks, partners must be taken into account that will support the activities. The cooperation of the Police with Commune (City) Guards and Military Police, as well as Border Guard, in selected areas should not be forgotten.

Citizens have to be convinced that they can be partners for the Police and other institutions protecting public safety and order – also in the context of enforcing their duties.

In order to increase the awareness of the society, in 2007 the Ministry will prepare manuals, among other things, on the following issues:

- How to notify the authorities of a crime;

- What to do when being witness of a crime or offence;
- What are the methods of preventing crime;
- What are the rights of crime victims;
- How to file a complaint about the activities of a Police officer or other institutions responsible for the safety of citizens.

By the end of 2007, each Police unit will have publicly accessible information desks.

The most important areas which require intervention under the Programme include the following:

4.1. Safety in public places and in the place of residence

Problems

1. Continuous risk of common crimes, still high levels of hooliganism and pathologies.
2. Increasing danger of crimes committed by persons under the influence of alcohol or drugs.
3. Lack of reliable analysis of the real level of crime and offence risk.
4. Anonymity, apathy, lack of sense of responsibility for common good, which result in “silent acceptance” of crimes and offences.
5. Lack of adequate and efficient reactions to information on an offence, particularly on the offences such as violations of public order and pathological behaviours or acts.
6. Inappropriate organisation or development of public spaces and housing estates, which favour anti-social behaviours, crimes and offences.
7. Lack of coordination of activities, as well as passivity and low efficiency of the entities responsible for safety [Police, Gmina (City) Guards] and public space (e.g., those responsible for the state of roads, order, lighting and sanitary conditions). Lack of their cooperation with local communities and organisations.
8. Ineffective organisation and deployment of the Police prevention forces, including community intervention patrols, resulting, among others, from the following:

- Routine, lack of good analysis and coordination in the duty organisation;
 - Too frequent lack of reaction, or ineffective reaction, particularly to the so-called petty crimes and offences;
 - Rather ineffective official monitoring, all too frequent cases of tolerating pathologies within the service.
9. Still low level of social confidence in the public safety and order services, insufficient readiness for partnership based undertakings.
 10. Poor legal regulations which do not help fight the crime and pathologies in cooperation with the public.
 11. Numerous pubs, bars and night shops, which are often centres of pathological behaviours or disturbance of public order.

Tasks

1. Reliable analysis of threats to safety and real needs of local communities in the safety area.
2. Reliable analysis of the condition of Police prevention services and identification of main problems and assessment of the cooperation with Gmina (City) Guards and other public order and safety protection services.
3. Integrated organisation and deployment of the forces:
 - Based on analyses which include data and experience of various Police organisational units, as well as on the crime threat maps developed in cooperation with non-Police entities and containing information obtained, *inter alia*, following public debate and investigation into the needs and problems of the society;
 - to ensure coordination of the individual organisational Police units;
 - to ensure communication between various institutions and entities acting for the sake of safety, with the aim of joint planning and coordinating the activities and assessing the results achieved.
4. Increase in the number of patrols of the Police and other entities **in places and in time**, where they are the most needed, by means of:
 - a more effective use of the Police human resources;

- more extensive participation of the Border Guards in the implementation of Police tasks (such as detentions, searches, controls, patrols) as well as administrative and public order related activities, particularly in the border areas (the need to amend the Act on Border Guard);
 - Use of Military Police resources and services;
 - Transfer of a part of Police duties to other entities, such as Border Guards (escorting of foreigners compliant with the responsibilities of Border Guards, guarded centres for foreigners, custody for deportation), Prison Service (convoys from and to the penitentiary units).
5. Promotion and effective use of technical possibilities, particularly visual monitoring of public spaces correlated with appropriate organisation of the Police forces and Gmina (City) Guard.
 6. Strengthening the role of Police units on duty, particular emphasis on collection of information on crime/offence in a professional manner, including information on public order violations and pathological acts and behaviours.
 7. An active district constable, who identifies local public safety and order problems, provides important information based on the reconnaissance of the district and launches local safety initiatives.
 8. Development of local threat and pathology information systems with the assistance of: housing estate councils, village administrative representatives, taxi companies, etc.
 9. Improvement of the quality of task implementation through the following:
 - Strengthening of a systematic official monitoring as a permanent element of the Police service organisation, including improvement of the briefings quality;
 - Firm stigmatising and elimination of the cases of pathologies, passivity and lack of reactions to the public safety and order threats.
 10. Development of the mechanisms of cooperation of the self-government administration, Police, Gmina (City) Guards and private transporting companies, in particular taxi companies.

11. Increase of the responsibility of Police (with the integrity and cohesion of the forces maintained) and other units responsible for safety and order.
12. Systematic control of the pubs, bars and alcohol selling points in terms of: authorisation for alcohol sale, compliance with sanitary, epidemiological and building standards (cooperation of the Police with self-government administration, Sanepid, PIH [State Trade Inspection], PINB [Poviat Construction Supervision Inspection], etc., is necessary).
13. Preparation and promotion of solutions which improve safety in the public spaces and allow to partially eliminate anonymity, such as: promotion of so-called safe architecture, lighting and information notices.
14. Support for and promotion of the activities which allow to develop social bonds following national public campaigns under the National Programme for the Prevention of Violence in the Family.
15. Creation and promotion of the Bank of Good Practice.
16. Launching and running an interactive Internet site.
17. Organisation of conferences and seminars to promote and educate.
18. Monitoring of the law and initiating its modifications to improve the effectiveness of activities.
19. Education for safety.
20. Initiating and conducting works in the area of devastated facilities repairs, emphasis on responsibility for order maintenance.
21. Introduction of effective methods and measures for technical security of property (e.g. marking).
22. Development of effective mechanisms to ensure safety during public mass events.

Methods of support for the tasks implementation

1. Review of the existing and development of the new more efficient regulations in terms of methods and forms of patrol and district constable services.

2. Ensuring the consistency of prevention tasks implementation by the Police at the national level, with their adjustment to the local needs, coordination of the work of prevention forces and criminal forces:
 - improved reaction to every notification (i.a., advice, intervention);
 - development of a uniform procedure for the duty officer of a Police unit when answering information.
3. Development and implementation of a concept of better IT resources use to facilitate the organisation of the Police preventive forces (analysis and assessment of the threats).
4. Change of the formula of competitions for the community police officer of the year and patrolling couple of the year (from 2007 onwards – stress on practical aspects and promoting professionalism and appropriate stand when on duty).
5. Consistent promotion of professionalism and commitment to the service (motivation awards, promotion opportunities).
6. Development of a reliable and transparent partnership with self-government administration, while keeping the Police integral and objective:
 - Development of joint safety programmes (including the financing of workplaces or overtimes of the Police) in connection with development of monitoring systems;
 - premises provided by the self-government authorities for **complaint and information centres**, where complaints may be submitted (dedicated telephone numbers) about such issues as lack of the Police or Gmina (City) Guards reaction and comments concerning safety and order may be provided;
 - establishment of the housing estate groups of the representatives of Police, Gmina (City) Guard, self-government administration, urban services, communities, housing cooperatives, associations and parish councils, whose activity would be to assess safety of housing estates to assess the safety condition of the housing estates;
 - Rewarding of the authors of the best local initiatives in the area of public safety and order.

7. Recording and storage of all 112 and 997 emergency numbers calls.
8. Systematic encouraging of the citizens to inform the Police about crimes and pathologies, e.g., under the “React, Notify, Don’t Tolerate” programme.

Responsible entity: Minister competent for internal affairs.

Cooperating entities: ministers competent for: social security, education and upbringing, health, transport, construction, spatial development and housing, Minister of Justice, the Chief Commander of Polish Police, Chief Commander of the Border Guards, Chief Commander of the Military Police, voivodes, local self-government units, PKP SA Group companies and transport companies.

4.1.A. Violence in the family

Problems

1. Lack of or passive reactions to and tolerance for violence in the family and pathological behaviours.
2. Poor activity of institutions responsible for the identification of the needy and for providing aid to victims of family violence.
3. Lack of effective cooperation between institutions responsible for fighting family violence.
4. Low level of social awareness and knowledge about behaviours, reactions and activities that are results of family violence.

Tasks

1. Promotion of appropriate family life models (based on mutual support, respect, partnership, ability to solve conflicts without violence), etc.
2. Trainings for victims of violence in the family in respect of legal procedures.
3. Improvement of the effectiveness of Blue Cards procedure and strengthening of the cooperation of civil institutions and civil organisations which provide legal, psychological and social assistance for persons suffering from family violence.

4. Arrangement of dedicated trainings for persons who to seek to contain the phenomenon.
5. Support for local social initiatives aimed at preventing violence in the family.
6. Contracting out to NGOs the tasks associated with training, advisory services, aid to persons suffering from family violence.
7. Raising awareness of the symptoms of family violence among medical staff of the basic health care units and hospitals.

Responsible entity: Minister competent for social insurance under *National Programme for the Prevention of Violence in the Family*.

Cooperating entities: ministers competent for: internal affairs, education and upbringing, health, Minister of Justice, Chief Commander of the Polish Police, voivodes, local self-government units, social partners, including NGOs, churches and religious associations.

4.2. Safety at school

Problems

1. Crimes and offences in schools and their surroundings.
2. Easy access to alcohol and drugs in the school environment.
3. Inappropriate social reaction to the symptoms of pathological phenomena near schools.
4. Poor cooperation between persons and institutions responsible for safety at school, and in particular between “headmaster – teachers, students, parents and Police”, low level of mutual trust, which may result in:
 - the lack of possibilities to identify the existing problems;
 - fear, unwillingness to appropriately deal with alarming phenomena.
5. Tolerance for pathological behaviours.

Tasks

1. Reliable analysis and identification of problems in the area of school security, not only at the general level, but also with reference to particular schools and their surroundings.

2. Containment of the number of crimes and offences in the schools and in their surroundings.
3. Development of effective and accountable mechanisms of cooperation between the headmaster (teachers), parents, students, the Police and Gmina (City) Guards in the area of safety at school.
4. Improvement of the effectiveness of school protection:
 - school patrols, police stations in the most vulnerable areas and locations;
 - joint responsibility of the police officers and Gmina (city) guards for individual school regions;
 - Popularisation of visual monitoring of entrances to the public and non-public schools and educational entities for children and youth.
5. Consistent reactions to pathologies and development of the conviction that they are not tolerated.
6. Containment of the availability of alcohol and drugs in the school environments.
7. Systematic safety monitoring of schools and their surroundings, in particular the way to and from school.
8. Education for safety, including medical education, with particular focus on the first aid.
9. Raising awareness of the symptoms of school violence among school nurses.
10. Dissemination of the preventive programmes in schools to contain aggression among young people and their use of psychoactive substances (alcohol, drugs).
11. Improvement of the legal system so as to provide legal guarantees for the protection of children and youth.
12. Use of the mass media for promotion of pro-social behaviour models.

Methods of support for the tasks implementation

1. Establishment of school groups consisting of school headmasters, teachers, parents, Police and Gmina (City) Guard in order to:
 - carry out joint risk analyses;

- develop school safety programmes;
 - assess the safety of schools and their surroundings.
2. Initiation and implementation of the surveys on safety at school (such as, e.g., the survey "Opinion of students, teachers and parents concerning safety at school", carried out by Ośrodek Konsultacji Dialogu Społecznego [Centre for Consultation and Social Dialogue] in May 2005).
 3. Promotion of effective solutions in the area of school safety:
 - "Safe School" competition.
 4. Expansion of the cooperation with NGOs and Catholic Church institutions to ensure safety at school and in its surrounding.
 5. Cooperation with civil organisations and catholic Church bodies to propagate pathology-free leisure time activities.
 6. Arrangement of local and voivodship level forums for the exchange of information, good practice and school safety assessment.

Responsible entity: minister competent for education and upbringing, minister competent for internal affairs.

Cooperating entities: ministers competent for: public administration, social insurance, health and physical culture and sport, the Chief Commander of Polish Police, voivodes, local self-government units, social partners, including NGOs, churches and religious associations.

4.3. Safety in the public transport facilities

Problems

1. Permanent risk of common crime in the trains (despite a reduced total number of offences and, at the same time, better detectability in this category of offences), particularly an increased number of:
 - Common offences, including pickpocketing,
 - Disturbances of public order, in particular acts of hooliganism,
 - Excesses of youth groups at railway stations and stops.
2. High level of crime threat, minor offences and other socially unacceptable acts in the public transport facilities:

- robbery, theft, extortion racket,
 - vandalism, devastation,
 - verbal aggression (insults, taunts).
3. Disturbances of public order during movements of participants of mass events (festivals, concerts, sports event).
 4. Threat to the safety of many persons resulting from theft and devastation of the elements of public transport infrastructure.
 5. Indifference of the public transport employees to violation of law, especially lack of reaction against passenger robbing, acts of hooliganism and vandalism.

Tasks

1. Solid analysis of threats, carried out by jointly by the Police, the Border Guards, administration responsible for transport, railway guard, railway companies – determination of routes, places, dates and nature of the most serious threats.
2. Similar analysis of public transport in cooperation with self-government administration and with reference to the opinion of residents.
3. Organization of service according to identified threats. The use of the Border Guards for the implementation of safety protection tasks.
4. Systematic evaluation of the results of activities and possible corrections.
5. Promotion of the technical means of safety support (e.g. communication security systems).

Methods of support for the tasks implementation

1. The implementation of tasks included in the “Agreement on cooperation for strategy to improve safety within the railway areas”, concluded by the Chief Commander of Polish Police, Chief Commander of Border Guards, Chief Commander of Military Police and Spółka PKP SA. on 6 July 2004.
2. Intensification of the actions aimed at crime and pathology combating in the public transport facilities (agents, officers in uniforms) in

cooperation with the carriers at such time and place where threats occur most often, inter alia during the weekends, etc. (e.g. “communication” action).

3. Implementation of the efficient methods and means of property technical protection (e.g. marking of the infrastructure elements, installation of video monitoring in the vehicles and at the stations, provision of the communication means) with simultaneous control, e.g. of collection points of non-ferrous metals or scrap in order to eradicate stolen goods handling (e.g. propagation of the property identification – the DNA Programme).
4. The use of the Border Guard for protection communications routes of special international significance against crime (inspections on the roads, at the bus and railway stations).
5. Development of an efficient communication system with the carriers participation to inform about threats and pathologies in the public transport facilities using technical means:
 - trainings for the public transport staff in responding to the threats and pathologies.

Responsible entity: the minister competent for internal affairs.

Cooperating entities: the minister competent for transport, the Chief Commander of Polish Police, the Chief Commander of Border Guards, the Chief Commander of Military Police, the railway security guard, companies of the PKP SA. Group, including rail carriers, voivodes, local self-government units, transport companies.

4.4. Road traffic safety

Problems

1. Large number of road accidents, particularly with fatalities.
2. Large number of drivers under the influence of alcohol or other similarly acting substance.
3. Excessive speed of vehicles and numerous cases of drivers who do not wear seat belts.

Tasks

1. Increase in the number and intensification of the activity of police patrols on roads, particularly in the large cities (intensification of detecting the use of psychoactive substances by the drivers, intensification of vehicle speed control together with permanent implementation of automatic supervision).
2. Streamlining of actions associated with the technical control of vehicles.
3. Intensification of checks of the carriers in terms of observance of the provisions of the Road Transport Act (cooperation of the Police and Inspectorate of Road Transport).
4. Education intended to turn the drivers into conscious and cultural traffic participants who respect the law and the rights of other traffic participants.
5. Dissemination of principles of road lifesaving and first aid.
6. Promotion of actions for traffic safety.
7. Stricter regulations with respect to those who break traffic regulations and cause the most serious and frequent road accidents (e.g. persons who drive vehicles under the influence of alcohol or intoxicants and do not wear seat belts).
8. Streamlining of the fine collecting system in order to convince the drivers that punishment for infringement of regulations is severe and inevitable.

Methods of support for the tasks implementation

1. Inclusion of “Road safety education” into the “Education for Safety” Programme.
2. Implementation of preventive programmes for traffic safety.
3. Development and implementation of rules for providing safe space for road users.

Responsible entity: the minister competent for internal affairs, the minister competent for transport.

Cooperating entities: the ministers competent for: public administration, construction, spatial and housing development, education and upbringing, health, the Minister of Justice, the Chief Commander of Polish Police, the Chief Commander of Border Guards, the Chief Commander of Military Police, the Chief Commandant of the State Fire Service, the chief inspector of road transport, voivodes, local self-government units, social partners, including non-governmental organisations, churches and religious communities.

4.5. Safety in business

Problems

Protection of small and medium enterprises against extortions, assaults and common crime.

Tasks

1. To ensure availability and transparency of the business activity records, permit and licence issuing procedure (e.g. by the implementation of the internet records – task mainly for self-government administration).
2. Arrangement of transparent communication between the Police and entrepreneurs through:
 - involving reliable entrepreneurs in cooperation for safety,
 - joint identification of the most essential problems in order to safely run fair business activity.
3. Increased police supervision of the areas where business activity is particularly endangered.

Methods of support for the tasks implementation

1. Elaboration of the safety guide for small entrepreneurs (2007).
2. Arrangement of dialogue and partnership forums for safety by self-government administration with the participation of entrepreneurs, Police, public order services and inspections.

3. Elaboration of new tasks for the district constable – appointing of so-called returning officers in powiat, district and municipal Police headquarters for entrepreneurs at risk.

Responsible entity: the minister competent for internal affairs.

Cooperating entities: the ministers competent for: public administration, economy, the Minister of Justice, the Chief Commander of Polish Police, local self-government units, economic organisations and institutions, entrepreneurs.

4.6. Protection of national heritage

Problem

Systematic destruction of national heritage throughout the country, especially wooden historic churches, which results in the loss of property (theft, damage, lost, illegal export, fires).

Tasks

1. Interinstitutional coordinated initiatives aimed at the monument protection, such as joint inspections and controls of the facilities where cultural goods are collected, carried out by representatives of the voivodship conservation officers, the Police and the State Fire Service.
2. Promotion of the modern technical safety systems (including monitoring) intended to protect against natural disasters as well as human criminal activity, e.g. theft, devastation.
3. Continuation of the systemic registration of collections, including photographic and descriptive documentation, including marking of movable objects.
4. Trainings, publications, cooperation with the dedicated structures of the ministry of culture and national heritage, associations, societies, etc.
5. Improvement of the exchange of information about stolen and searched historical objects on the basis of Article 23(2) of the Act of 23 July 2003 on the protection and guardianship of monuments.

6. Establishment of a central system of information on permits issued for export of the objects of historical value.
7. Actions aimed at the establishment of a dedicated unit for fighting crime associated with historical objects in the penal prosecution body structures .

Methods of support for the tasks implementation:

1. Possible modifications of and further implementation of the National Programme for Culture “Protection of historical objects and national heritage in 2004-2013”.
2. Bank of Good Practice – examples of proper cooperation.
3. Systematic informing of the reporting units and institutions on the importance of the problem of improvement of national heritage protection condition.

Responsible entity: the minister competent for culture and protection of national heritage, the minister competent for internal affairs.

Cooperating entities: the ministers competent for: public administration, the Chief Commandant of the State Fire Service, the Chief Commander of Polish Police, the Chief Commander of Border Guards, Chief of the National Civil Defense, local self-government units, churches and religious communities, institutions of the department of culture and national heritage: Centre for the Protection of Public Collections, National Heritage Board of Poland, museums, organisations and associations of security companies protecting persons and property, Forest Guard, National Parks Guard, Customs Service, Military Police, organisations for cultural heritage protection, collecting associations, media.

5. BANK OF GOOD PRACTICE

The basic condition for the effectiveness of the “Together Safer” programme is an exchange of good experience in fields which the

programme concerns. Therefore, the Department of Public Security of the Ministry of Interior and Administration will develop, mainly on the basis of the Internet, a Bank of Good Practice, which will combine the state experience (including the Police and the existing base of the Preventive Service Office of the Police Academy in Szczytno – *Centrum Monitorowania Inicjatyw Obywatelskich na Rzecz Bezpieczeństwa Społeczności Lokalnych* [Centre of monitoring civic initiatives for safety of local communities]), self-government administration and social organizations. Also a modern interactive website will be created, which will include, among other things, a discussion forum. Debates and conferences will also be carried out at the local and national level.

The Bank of Good Practice is supposed to be a base of proven safety improvement initiatives, which the local communities will be able to use to solve specific problems in their area. The bank will be established at the central level and will contain examples implemented mainly at the local level.

- ◆ The Bank of Good Practice will be promoted via the Internet, mass media, training courses, conferences.
- ◆ Local lessons of good practice, delivered by crime prevention experts or authors of recommended solutions, are expected.
- ◆ An initiative will be stored in the Bank of Good Practice provided that its effectiveness in respect of assumed objectives and achieved effects will have been verified.
- ◆ The Bank of Good Practice should also contain examples of effective experience of other countries concerning implementation of the safety improvement policy.

6. ACTIONS FOR PROMOTION OF THE PROGRAMME

Properly selected and prepared campaign promoting principles and aims of the programme is very important for its implementation. A team of experts responsible for creating and implementing the promotional campaign “Together Safer” should be appointed to this end.

The programme should have its own logo on all relevant materials to allow its identification.

The promoting campaign must be clear, comprehensible and motivating to behave properly as far as personal safety and safety of environment are concerned. The society should be shown that it is not only worth to cooperate with the services responsible for safety but also to look after one's own safety in his/her environment.

National, regional and local mass media provide the best opportunity to reach the recipient. The programme promoting campaign must meet the media expectations and even encourage them to respond to these problems, which are important from a public point of view. The spokesmen of voivodes will have an essential role in this respect. We cannot forget that the media message should be uniform on the regional and national level. Efforts should be made to take the programme (entire programme or its individual areas) under the media patronage of television, radio stations and newspapers.

It would be also good to become involved in the implementation of social and educational programmes dealing with issues addressed by "Together Safer". The experts, who implement and are familiar with the programme, should participate in occasional discussions, debates, interviews dedicated to the safety problems and organised by the media.

The "Together Safer" programme should also be promoted via television and radio advertisements as well as using the possibilities of outdoor advertising. The NGOs and various social groups should be involved in actions carried out under the social campaign.

The programme implementation should include development of a website, which would be active, frequently updated, graphically interesting, and rich in content of interest for individual groups of recipients. The website should contain a link to the Bank of Good Practice. Entities participating in the programme implementation should publish educational and promotional materials concerning the individual areas of "Together Safer" on their websites.

7. MONITORING AND EVALUATION OF THE PROGRAMME IMPLEMENTATION

7.1. Factors of evaluation

- level of crime and offences risk according to the police statistics,
- opinions of the residents on the safety condition; particularly, surveys on the sense of threat expressed by the residents based on the National Crime Survey in Great Britain,
- opinions of the residents on the actions of the Police and other safety and public order services as well as their assessment,
- actions undertaken and carried out by the particular entities under the programme and extent of their cooperation (including, among others, an increase in the number of preventive patrols, development of civic initiatives),
- development of technical solutions for safety,
- changes in the infrastructure to create the safe space,
- Implementation of changes in education and education system proposed under “Together Safer”.

7.2. Entities responsible for evaluation of the effects

They should be the entities operating under the programme – a team of the Minister of Interior and Administration, teams created by the voivodes. If a local self-government authority accedes to the program implementation, such entity would be the staroste with the assistance of the poviats safety and order committee, the village administrative representative (mayor, president of the city), appropriately. Every six months the Minister of Interior and Administration will submit programme implementation assessment to the Council of Ministers.

7.3. Periodicity of evaluation

- centrally – after carrying out more important surveys of public opinion,

- randomly – in relation to specific areas (e.g. changes in the infrastructure, juvenile delinquency, etc.),
- every quarter the voivodes present the analysis and evaluation of the programme implementation with suggestions concerning corrections and further actions,
- Every six months the minister competent for internal affairs will request other members of the Council of Ministers, who are involved in the programme implementation, to express their opinion on the need to amend the regulations remaining within their competences in the scope resulting from the programme implementation.

The appointed coordinating team will monitor the legal state with respect to the implementation of the programme tasks and the need to take legislative initiatives will be signalled to appropriate entities.

8. FINANCING OF THE PROGRAMME

Financing of the government crime containment programme and asocial behaviours “Together Safer” has been spread out over nine years. A number of undertakings carried out under the programme become a part of tasks of particular units and may be implemented as part of current activity.

Section 754, part 42 „internal of matters” of the draft public budget for 2007 provides for an amount of PLN 320 thousand for the implementation of the “Together Safer” programme as a part of the implementation of new tasks, including:

- Information campaign	- PLN 150 thousand
- Organisation of a national conference	- PLN 100 thousand
- survey of the public opinion on the citizens’ sense of threats and security	- PLN 50 thousand
- development of an interactive website	- PLN 20 thousand

Total: - **PLN 320 thousand**

The abovementioned amount will be planned in the budget of the Ministry of Interior and Administration every year for the entire period of the programme implementation and will be allocated for actions at the central level (information and promotion, coordination tasks, public opinion research).

At the same time it is necessary to stimulate local communities and to provide financial mechanism which would encourage for the completion of undertakings proposed under the programme. To this purpose an amount of PLN 3 million was secured in the 2007b public budget within the special reserve (part 83, section 758, chapter 75818, item 54) for the implementation of the “Together Safer” programme. In next years the amount of PLN 320 thousand is expected to be maintained for the purpose of the implementation of tasks at the central level (information campaigns, public opinion survey, etc.); the amount of PLN 3 million will be also retained for the tasks implemented with the use of special reserve funds. The special reserve funds will be transferred to the voivode budgets and allocated for subsidies intended for co-funding of the tasks carried out by the public benefit organisation under the programme for. Besides, in order to devolve or to implement jointly the tasks specified under the programme, the voivodes will be able to conclude administrative agreements with the local self-government units. In the task implementation reports the voivodes will present uptake of the financial means from the special reserve to the Minister of Interior and Administration.

Activity areas in which the “Together Safer” programme tasks implemented by the public benefit organizations (subsidies) and local self-government (administrative agreements), will be co-funded:

- 1) analysis of safety threats and diagnosis of the local communities needs in the safety area,
- 2) implementation of undertakings concerning broadly defined education for safety, with particular focus on children and young people (including medical education and first aid issues),
- 3) initiation of undertakings aimed at the prevention of violence in the family and actions for raising of social awareness in this respect (including, among others, education of the victim/witnesses of

violence on rights and legal procedure to which they are entitled, counselling, trainings for persons working with violence victims, etc.),

- 4) initiation of undertakings aimed at the prevention and containing of children and young people crime, at schools in particular, including counteracting peer violence as well as raising awareness of the negative effects of alcohol, drugs and intoxicants,
- 5) actions intended to promote right models of behaviours, explicitly negating all signs of violence and pathology,
- 6) promotion of solutions which improve safety in the planning of public space, promotion of so-called “safe architecture”, proper illumination, marking, increasing safety in school surroundings, etc.,
- 7) Promotion of the use of technical means (inter alia monitoring) to improve the public safety,
- 8) development of the local systems of information about threats and social pathologies,
- 9) promotion of the property safeguarding principles (marking, etc.),
- 10) undertakings intended to promote safety during the mass events,
- 11) promotion of the technical means intended to support the public transport safety,
- 12) education intended to turn the drivers into conscious and cultural traffic participants who respect the law and rights of other traffic participants, including dissemination of lifesaving principles,
- 13) actions aimed at the promotion of business transparency principles,
- 14) initiation of the actions intended to protect the historical objects as well as promotion of the modern technical safety means (including monitoring) against natural disasters and human criminal activity.

Structure of co-funding rather than financing the whole implementation of tasks is to motivate the NGOs for search of alternative sources of financing.

The programme established by the Council of Ministers to implement the “National Development Strategy 2007-2015” as a long-term programme will be included in the Budget Act and in the in part 42 of Appendix to the Budget Act, internal affairs, section 754, chapter 75495.

Funds for its implementation will be allocated in the framework of expenditure limits for a given budget year included in the list which constitutes an appendix to the Budget Act in accordance with the provisions of Article 117 of Act of 30 June 2005 on Public Finance (Dz. U. No 249, item 2104, as amended).

Expenditure from the public budget for the programme implementation during the implementation period, i.e. 2007-2015, will amount to PLN 29,880,000 in total, i.e. from 2007 to 2009, and will be distributed as follows:

- 2007 – PLN 3,320,000,
- 2008 – PLN 3,320,000,
- 2009 – PLN 3,320,000.

In 2010-2015 the amount by analogy – PLN 3,320,000 every year.